

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
СИТУАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

підготовки магістра

галузі знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 073 Менеджмент

освітньо-професійної програми Менеджмент організацій

Силабус освітнього компонента СИТУАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ підготовки магістра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент, за освітньо-професійною програмою Менеджмент організацій

Розробник: Наталія Хомюк, завідувач кафедри – доцент кафедри менеджменту, доктор економічних наук

Силабус погоджено

Гарант ОПП Менеджмент організацій

Лариса ЮЩИШИНА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту протокол № 3 від 06 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри

Наталія ХОМЮК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 073 Менеджмент Менеджмент організацій Другий (магістерський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 210/7		Рік навчання 1, 2
		Семестр 2-ий, 3-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 28 год. / 20 год.
		Практичні (семінарські) 28 год. / 18 год.
		Самостійна робота 56 год. / 44 год.
Мова навчання		Консультації 8 год. / 8 год.
	Форма контролю: екзамен / екзамен	
	Українська	

II. Інформація про викладача

Хомяк Наталія Леонідівна

Науковий ступінь – доктор економічних наук

Посада – завідувач кафедри – доцент кафедри менеджменту

Контактна інформація викладача:

Телефон 0505008925

Електронна пошта: Khomiuk.Nataliia@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Ситуаційний менеджмент» належить до нормативних ОК, спрямований на формування фахових компетенцій у сфері ситуаційного управління шляхом застосування сучасних методів та прийомів, використання інформаційних технологій, найкращого практичного досвіду. Особлива увага приділяється здобуттю практичних навиків прийняття та виконання управлінських рішень з огляду на конкретну ситуацію.

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити: освітній компонент «Ситуаційний менеджмент» є суміжним і тісно пов'язаним із такими дисциплінами як «Мотивування та лідерство», «Менеджмент організацій», «Управління розвитком персоналу та технології самоменеджменту».

Постреквізити: кваліфікаційна робота.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета викладання освітнього компонента – формування у здобувачів вищої освіти фахових компетенцій для прийняття управлінських рішень, заснованих на аналізі і прогнозуванні тенденцій розвитку конкретних ситуацій, а також надання пропозицій і рекомендацій щодо можливих варіантів поведінки.

Основними **завданнями**, що мають бути вирішені в процесі викладання освітнього компоненту, є: розуміти роль та місце ситуаційного менеджменту в організації; ознайомитися з основним категоріями і поняттями ситуаційного менеджменту; оволодіти методикою прийняття ефективних рішень за умов невизначеності та ризику, в кризових ситуаціях; вивчити сучасні технології ситуаційного аналізу; набути практичного досвіду застосування методів встановлення чинників розвитку ситуації; навчитися визначати оптимальний стиль лідерської поведінки, що відповідає наявній в організації ситуації; набути навичок формування системи ситуаційного менеджменту в організаціях.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

Програмні результати навчання:

ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

5. Структура освітнього компоненту

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак.	Сам. роб.	Кон с.	*Форма контролю / Бали**
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти ситуаційного менеджменту						
Тема 1. Суність, роль та методологічні основи ситуаційного менеджменту	18	4	4	9	1	ФО (2), Т (2), СЗ (2) / 6
Тема 2. Технологічне забезпечення ситуаційного менеджменту	18	4	4	9	1	ФО (2), Т (2), СЗ (2) / 6
Тема 3. Диверсифікація ситуаційного менеджменту: типологія та вибір альтернатив.	18	4	4	9	1	ФО (2), Т (2), СЗ (2) / 6
Тема 4. Діагностика у ситуаційному менеджменті	18	4	4	9	1	ФО (2), Т (2), РЗ (2) / 6
Разом за модулем 1	72	16	16	36	4	24
Змістовий модуль 2. Методичні аспекти ситуаційного менеджменту						
Тема 5. Стратегія і тактика в ситуаційному менеджменті	16	4	4	6	2	ФО (2), СЗ (2), Т (2) / 6
Тема 6. Роль керівника у ситуаційному менеджменті	15	4	4	6	1	ФО (1), Т (2), СЗ (2) / 5
Тема 7. Ситуаційні моделі лідерства	17	4	4	8	1	ФО (1), СЗ (2), Т (2) / 5
Разом за модулем 2	48	12	12	20	4	16
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Екзамен						60
Всього годин / Балів	120	28	28	56	8	100
Змістовий модуль 3. Прикладні аспекти ситуаційного менеджменту						
Тема 8. Управління за «слабкими сигналами»	15	2	4	8	1	ФО (2), СЗ (2), Т (2) / 6
Тема 9. Антисипативний підхід у ситуаційному менеджменті	17	4	4	8	1	ФО (2), СЗ (4), Т (2) / 8
Тема 10. Адаптивний підхід у ситуаційному менеджменті	16	4	2	8	2	ФО (2), СЗ (4), Т (2) / 8

Разом за модулем 3	48	10	10	24	4	22
Змістовий модуль 4. Практичні аспекти ситуаційного менеджменту						
Тема 11. Ризик у ситуаційному менеджменті	11	2	2	6	1	ФО (2), Т (2), СЗ (2) / 6
Тема 12. Інновації в ситуаційному менеджменті	13	4	2	6	1	ФО (2), Т (2), СЗ (2) / 6
Тема 13. Аналіз і шляхи підвищення ефективності ситуативного менеджменту	18	4	4	8	2	ФО (2), Т (2), СЗ (2) / 6
Разом за модулем 4	42	10	8	20	4	18
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 3						30
Модульна контрольна робота 4						30
Екзамен						60
Всього годин / Балів	90	20	18	44	8	100
Всього годин (2 / 3 семестр)	210	48	46	100	16	

Форми контролю: фронтальне опитування (ФО), тести (Т), розгляд ситуаційних завдань (СЗ), розв'язування задач (РЗ).

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента «Ситуаційний менеджмент» передбачає: підготовку до практичних занять відповідно до плану та графіку виконання завдань; оформлення результатів практичних завдань відповідно до плану самостійної роботи; підготовку до усіх видів контролю, зокрема написання поточних контрольних робіт та оцінювання рівня та вчасності виконання завдань. Завдання самостійної роботи здобувачів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані; не мають логічних і розрахункових помилок. Прийом і консультування щодо виконання завдань самостійної роботи здобувачів проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем. Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти: результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (<http://surl.li/lpbys>). Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам) тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності: виконані завдання здобувачем освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Неухильне дотримання Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перекладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував

окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

V. Підсумковий контроль

Політика поточного оцінювання: оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 40.

Здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

Політика підсумкового оцінювання: підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену передбачає оцінку засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру та враховує бали поточного (40 балів) та підсумкового оцінювання (у вигляді модульних контрольних робіт та/або іспиту (60 балів)).

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється з урахуванням результатів модульних контрольних робіт без складання екзамену, якщо здобувач вищої освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компонента, і набрав при цьому не менше 75 балів. Така оцінка виставляється та заноситься до екзаменаційної відомості й індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти у день проведення екзамену за умови його обов'язкової присутності. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки за результатами поточного оцінювання та модульних контрольних робіт, або за бажанням підвищити рейтинг (згідно силабусу освітнього компонента) здобувач вищої освіти складає екзамен в письмовій формі. Екзаменаційний білет охоплює програму освітнього компонента та включає три теоретичні запитання (одне питання 20 балів). Максимальна оцінка 60 балів. При цьому на екзамен вноситься 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу. Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/kvyni>).

Перелік питань до екзамену

1. Економічні явища і причини виникнення проблемних ситуацій на підприємствах.
2. Класифікація небезпечних ситуацій для організації.
3. Суть і завдання ситуативного менеджменту.
4. Концепції ситуативного менеджменту.
5. Методи ситуативного менеджменту.
6. Технологія і техніка забезпечення процесу управління.
7. Моделі ситуативного менеджменту.
8. Суть, джерела і причини появи проблемних ситуацій.
9. Суть та зони господарського ризику.
10. Керування ризиками в проблемних ситуаціях.
11. Кризові ситуації на підприємстві. Характеристика кризової ситуації.
12. Моделі виявлення кризових ситуацій на підприємстві
13. Реструктуризація підприємства як спосіб запобігання банкрутства.
14. Розвиток компетенції у ситуативному менеджменті
15. Ситуативне керування і кадрова політика.
16. Створення сприятливого психологічного клімату в колективі.
17. Ситуативна модель Фідлера.
18. Ситуативний підхід «шлях-ціль» Мітчела і Хауса.
19. Теорія життєвого циклу Херсі і Бланшарда.

20. Ситуаційна модель Врума-Йеттона-Яго.
21. Мета і завдання ситуативному менеджменту.
22. Експрес-діагностика фінансової спроможності організації.
23. Прогнозування в ситуативному менеджменті.
24. Методи розв'язання ситуацій.
25. Моделі і моделювання у ситуативному менеджменті
26. Сутність моделі життєздатності підприємства.
27. Фази розвитку кризи на підприємстві.
28. Диверсифікація ситуаційного менеджменту.
29. Технологічна схема процесу ситуативного управління.
30. Особливості прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності.
31. Методи страхування ризиків.
32. Рольова поведінка менеджера в проблемних ситуаціях.
33. Комунікаційне забезпечення й інформаційна підтримка керівника.
34. Моніторинг зовнішнього середовища.
35. Управління за «слабкими сигналами».
36. Реактивний менеджмент.
37. Інструменти адаптивного менеджменту.
38. Інструменти антисипативного менеджменту.
39. Управління в умовах стратегічних несподіванок.
40. Стратегії відновлення для кризових ситуацій.
41. Організація управління за контрольними точками.
42. Стратегія і тактика у ситуаційному менеджменті.
43. Управління фірмою в надзвичайних ситуаціях
44. Аналіз проблемних ситуацій і їхніх наслідків.
45. Заходи для підвищення стійкості роботи підприємства.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

Критерії оцінювання результатів навчання:

90-100 балів (відмінно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в повному обсязі, у встановлені терміни й повно виконав завдання поточного оцінювання; відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки та прослідковується активність здобувача працює протягом усього курсу.

82–89 балів (дуже добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; виконав більшу частину завдань поточного оцінювання; відповіді здебільшого правильні, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані.

75-81 балів (добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання; усі передбачені завдання виконані; деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67-74 балів (задовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60-66 балів (достатньо): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

1-59 балів (незадовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Бондар О. В. Ситуаційний менеджмент. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб та доповн. К.: Центр учбової літератури, 2012. 388 с.
2. Менеджмент: практикум: навч. посіб.; уклад.: Т.В.Лазоренко, О.В. Гук. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 105 с.
3. Милько І.П. Ситуативний менеджмент. Методичні вказівки до практичних занять. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 48 с.
4. Системний менеджмент: Конспект лекцій: навч. посіб. для здобувачів ступеня доктора філософії за освітньо-науковою програмою «Менеджмент» спеціальності 073 Менеджмент / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: М.О. Кравченко). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 112 с.
5. Полянська А. С. Навчальний посібник «Ситуаційний менеджмент». ІФНТУНГ, 2019.

Додаткова література

1. Кащена Н.Б. Концепція адаптивного управління економічною активністю підприємств торгівлі. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2019. № 4 (109). С. 99-103.
2. Милько І.П. Особливості застосування моделі управління за слабкими сигналами. *Економіка та суспільство*. №27. 2021. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-27-3>
3. Набока Р. М., Шукліна В. В. Особливості ситуаційного управління логістичною діяльністю харчових підприємств. *Агросвіт*. 2020. № 8. С. 94–99.
4. Парій Л.В. Ситуаційний аналіз в антикризовому управлінні підприємством. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2020. № 1(31). С.49–53.

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
4. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
5. Інтернет-портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua>.